І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3749
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5397

РІК LXXI. Ч. 79. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го КВІТНЯ (APRIL) 1964 No. 79. VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ „ВЕЛИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО" В АМЕРИЦІ

Шикаго. — 23-го квітня президент Джансон промовляв на демократичному прийняттю до 6 000 присутніх і зобов'язався до того, що змагатиме до збудування „величного суспільства" в цій країні. Президент заявив, що продовжуватиме боротьбу проти расової несправедливости, безробіття, марнування природних ресурсів країни та старатиметься допомогти старшим віком особам та поліпшити виховання в школах. Президент обіцяв також змагати до того, щоб був мир у світі. Це була третя політична промова Джансона (попередні були в Маямі на Флориді і у Вашингтоні). Президент говорив про „величне суспільство", якого ще немає в цій країні, бо не всі люди мають добрі помешкання, не всі мають доволі харчів, не всі мають працю, в містах немає доволі парків. Промовляла і пані Джансон, яка казала, що її чоловік рішуче вирішив дбати про те, щоб краще було жити в Америці, щов всі діти могли розвивати свої „Богом дані здібності".

Президент заявив на пресовій конференції у Вашингтоні, що він запроєктував всім республіканським претендентам на президентського кандидата, щоб прибули до столиці та вислухали інформацій представника Розвідчої Аґенції про політичну ситуацію в світі. Це сталося в порозумінні з державним секретарем Діном Раском. Джансон є першим президентом, який дозволяє інформувати про політику в світі претендендів на президентського кандидата, бо дотеперішні президенти давали дозвіл на інформування вже найменованих кандидатів Крайовими Конвенціяли. Президент зайняв становище на пресовій конференції і до тих демонстрацій, які були в Ню Йорку на Світовій Виставці. Джансон сказав, що подібні демонстрації не помагають тій справі, для якої вони відбуваються. Президент назвав ці демонстрації брутальними і заявив, що уряд не зійде із свого шляху і не дасть себе спровокувати ані тим, які виступають проти урядового проєкту на охорону громадянських прав, ані тим, які фанатичною брутальністю хочуть урядовий проєкт підтримати. Президент обіцяв залізничним компаніям податкові полегші у зв'язку з порозумінням на залізницях. Ці полегші мали б бути поважні, бо виносили б від $25 000 000 до $30 000 000. Представники залізниць Дж. Е. Вулф і Деніл П. Луміс заявили Президентові, що Податковий Уряд не хотів узглянити залізничим компаніям того, що вони вклали в інвестиції на залізницях $4 більйони. Президент обіцяв, що він вможливить представникам залізниць конференцію із секретарем скарбу Даґлесом Діллоном. Президент сказав Вулфові і Лумісові, що їхня справа слушна, і вона повинна бути прихильно вирішена в Департаменті Скарбу. Президент виявив на пресовій конференції, що 24-го квітня він відвідає ті райони, що довший час мають більше число безробітних, щоб вирішити, як їм найкраще допомогти. Ці райони, це Савт Бенд, Індіяна, Питтсбурґ, Па., Пейнтсвілл та Іноза, Кентаки, і Ґантінґтен, Вест Вірджінія. З Президентом поїдуть секретарі праці Вірц і торгівлі Годжес та підсекретар торгівлі Рузвелт. Президент сказав, що не може існувати такий стан, щоб в деяких районах цієї країни панувала нужда тоді, коли велика частина ЗДА живе в добробуті вже кілька років, бо остання економічна криза була в 1960-1961 роках. Президент заявив у Шикаґо, що він не вдоволиться, поки не знайдеться спосіб, щоб всі громадяни цієї багатої країни користали з повного добробуту.

Директор Шрайвер в обороні програми поборювання вбогости в ЗДА

Ню Йорк. — Директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер, який одночасно є і координатором однобільйонової програми поборювання убозтва в цій країні, яку Конґрес має в цьому році ухвалити згідно з проєктом президента Джансона. Шрайвер висміває республіканську опозицію до цієї програми тому тільки, що вона дала б велику владу директорові цієї програми — цебто йому, бо він мав би „царську владу" в цій ділянці. Шрайвер сказав, що він знає, що сталося з царями, і тому зовсім не рветься до царської влади. Директор Шрайвер твердив, що ніхто не виступає ані проти одного пункту програми боротьби проти убозтва, бо хто може не хотіти, щоб молодь перевишколювалася до фахової праці, щоб перебудовувалися старі дільниці великих міст, щоб неграмотні вчилися читати й писати та щоб будувалися нові парки, в яких населення могло б відпочивати по праці. Посадник міста Роберт Ф. Ваґнер додав, що поборювання убогости в місті буде одночасно і поборюванням расового упередження, бо з нового закону багато скористоє те населення, яке тепер не має рівних прав в ділянці затруднення.

Сенат починає активніше діяти в справі громадянського закону

Вашингтон. — Дебати над законопроєктом про охорону громадянських прав в дні 23-го квітня тривали вже 38 днів і оборонці цього проєкту, і демократи і республіканці, почали енерґічніше діяти, щоб таки на цій сесії перед номінаційними конвенціями, які почнуться вже 13-го липня, можна було ухвалити урядовий законопроєкт. Сенатор демократ Губерт Гомфрі сказав, що всі „шлункові болі" у зв'язку з обструкцією вже повинні припинитися, і треба діяти, щоб справа цього проєкту пішла вперед. Республіканські сенатори, прихильники проєкту, Вілліям МекКоллек з Огайо та Джекоб К. Джевітс з Ню Йорку виявили, що численні виступи проти цього законопроєкту є основані на неправильних інформаціях.

В АМЕРИЦІ

● **Республіканські конґресові провідники оскаржують** уряд президента Джансона в тому, що він не повідомив досі американський нарід про те, що американські вояки беруть участь в боях в Південному В'єтнамі. Конґресмен Чарлз Галлек сказав, що уряд говорить про те, що американці є тільки інструкторами в'єтнамських вояків, а надходять одночасно вістки про те, що американські вояки беруть участь в бойових акціях у В'єтнамі.

● **Пані Джансон**, летячи літаком, сказала до своєї сусідки, що вона тепер витає думкою біля фарми її чоловіка, бо квітень і жовтень, це найкращі місяці в Тексасі, всі луки є зелені, вкриті кольоровим квіттям. Президент Джансон має тваринну фарму в Тексасі.
це має початися.

● **В Ню Йорку** 2.000 старших осіб у віці понад 65 років влаштували оригінальну демонстрацію, так званий „бенкет убогости" в готелі Комадор, в якому пили молоко і закусували сухариками. Вони домагалися, щоб Конґрес вкінці ухвалив закон про медичну і шпитальну допомогу для емеритів в рямках соціяльного забезпечення. Після такого „бенкету" його учасники маршували під час дощу до готелю Валдорф-Асторія, де тоді промовляв президент Джансон.

КРАЙОВА РАДА БЕЗПЕКИ В БІЛОМУ ДОМІ

Останніми днями, що були багаті на різні імпрези й виступи президента Джансона, відбулося в Білому Домі також засідання Крайової Ради Безпеки, в якому крім Президента та членів його уряду взяли участь також керівники важливіших урядових аґенцій. На фото: перший з правого боку вгорі — президент Джансон, біля нього державний секретар Дін Раск.

Пентаґон перестерігає зброєневих контракторів: зменшуються фонди на зброєння

Вашингтон. — Представник Департаменту Оборони повідомив всіх зброєневих контракторів, щоб були приготовані до переставлювання своїх промисловостей на мирову продукцію, бо видатки на зброєння починають зменшуватися вже з найближчим фінансовим роком, який зачнеться 1-го липня цього року. Згідно з новим пляном Департаменту Оборони промислові компанії можуть дістати відшкодуваня за ті витрати, які вони можуть мати внаслідок зменшення продукції на оборонні цілі та переставлювання її на мирову продукцію. Зміни у воєнній продукції постають часто і тому, що настають великі зміни в продукції зброї, і від одної зброї переходиться до іншої, і внаслідок того деякі місцевості, які жили з якоїсь воєнної продукції, можуть знайтися в дуже лихому становищі, коли цю воєнну продукцію зліквідують, і численні робітники втратять працю. Зменшення продукції атомових матеріялів також причиниться до того, що буде менший рух у зброєневій продукції. Але урядові кола впевняють, що ці зміни в оборонній продукції відбуватимуться поволі, а не нагло, і тому не буде кризи в економіці.

Директор ФБІ Гувер про використовування комуністами негритянського руху

Вашінґтон. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едгар Гувер заявив під час переслухань в Палатній Підкомісії Видатків, що американські комуністи тримаються давньої своєї засади, що „комунізм мають будувати не-комуністи" і тому вони стараються використовувати негритянський рух в цій країні в ділянці охорони громадянських прав для комуністичних цілей. Комуністи під'юджують негрів до незаконних виступів і мають деколи успіх, бо негри не є свідомі того, що вони діють згідно з комуністичним бажанням. Гувер казав в Палатній Підкомісії, що американські комуністи разом із своїми партійними прихильниками за кордоном, поширюють пропаґанду, що Америка є проти того, щоб рівні права були доступні для всіх без різниці раси і релігії. Гувер твердив, що це зовсім природне для комуністів, що вони використовують бій за охорону громадянських прав та що просякають до негритянських кіл, використовуючи расове непорозуміння в цій країні. Комуністи завжди використовували всяку боротьбу між партіями, національними групами і навіть релігійними громадами, щоб лише здійснювати, або принаймні приспішувати здійснення своєї диктатури в світі.

● **У Лондоні** внаслідку механічної хиби в одній електрівні, згасло світло в минулий понеділок вечером, при чому пітьма огорнула парлямент, королівський палац Бакінґем, радіостацію і сотні житлових будинків. В палаті громад вдалося привернути світло впродовж кількох хвилин, але в королівському палаці пітьма тривала 40 хвилин.

Письменниця Софія Парфанович видала свою нову повість „Такий він був . . ."

Джерзі Сиrі. — У Видавництві „Свобода" появився новий твір відомої української еміґраційної письменниці, громадської діячки і лікарки Софії Парфанович п. н. „Такий він був . . ." — Історія одного пса. В цій повісті, призначеній не тільки для молоді, але і для старших, розповідається про життя і пригоди українського „звичайного собі пса", що разом із своїми господарями перемандрував під час останньої світової війни і після неї з України через Словаччину і Німеччину аж до З'єднаних Держав Америки. Водночас із цим це розповідь про все те, чого зазнавали його господарі у своїй довгій і важкій мандрівці, і тому теж історія одного пса „Такий він був" Софії Парфанович є й шматком історії останньої української еміґрації. Нова повість Софії Парфанович появилася за літературною і мовною редакцією Вячеслава Давиденка і з його ж передмовою, в якій подана коротка характеристика творчости Софії Парфанович, зокрема її повістей і оповідань про звірят. Видана книжка в доброму мистецькому оформленні з малюнками молодої малярки і поетеси Ніни Мудрик-Мриц.

Президент заповів збільшення активности ЗДА у війні в Південному В'єтнамі

Вашингтон. — Президент Джансон признав на своїй пресовій конференції в минулий четвер, що буде збільшена участь Америки у війні проти комуністичних партизанів в Південному В'єтнамі, дармащо не подав ніяких ближчих подробиць, за вийнятком ствердження, що будуть збільшені грошові кошти Америки на ту ціль. Він підкреслив, що „будемо старатися осягнути більшу доцільність і успішність від суґестій, що їх зробив секретар оборони МекНамара" після свого повороту з останньої інспекційної подорожі до Південного В'єтнаму. Президент потвердив теж, що Америка буде наполягати, щоб також інші західні держави дали більшу поміч антикомуністичному урядові Південного В'єтнаму. Тим часом у Південному В'єтнамі переводиться важливі зміни на командних становищах тамошніх американських збройних сил. Командант цих збройних сил генерал Пол Д. Гаркінс проголосив призначення 47-річного генерала Ричарда Стілвелла на шефа штабу американської армії в Південному В'єтнамі. Ген. Ричард Він, який займав те становище, відходить на інше становище до Вашинґтону. Ген. Стілвелл займав різні високі становища в армії і дипломатії і має марку одного з найздібніших та найбільш енергійних американських старшин.

Лідери військового перевороту у Ляосі визнають „невтрального" прем'єра

Вієнціян. — Лідери переведеного в минулу неділю правого військового перевороту в Ляосі звернулися до скиненого й арештованого ними спершу прем'єра прем'єра Суванни Фуми, щоб він очолив новий уряд. Однак вони не хотіли привернення попереднього стану з-перед того перевороту, стверджуючи, що той стан не нормальний і не здоровий та фактично сприяє анархії в країні. Вони правильно звертають увагу, що коли віце - прем'єр уряду і лідер комуністичного табору князь Суфановонґ не хоче перебувати і урядувати в столиці краю Вієнціяні, але перебуває в головній кватирі комуністичної армії в так званій долині Жарр, то принцип коаліції і національної згоди існує тільки в теорії, а не державній практиці. Тому вони настоюють, щоб Сувана Фума формально зголосив на руки короля Саванґа Ватгани димісію і після того сформував новий уряд. Речник правих військових кол, які перевели той переворот признав, що коли б Америка припинила свою економічну допомогу Ляосові, то Ляос не міг би цього пережити і тому ствердив, що вони повинуються вимозі — зберегти Женевський договір з 1962 року, але звернув увагу, що водночас той договір „зв'язав руки" невтралістичному прем'єрові Суванні Фумі та узалежнив його не так від льоального правого табору, як нелояльного комуністичного, який саботує уряд національної єдности.

Москва злагіднила тон у відношенні до Пейпінґу під натиском своїх сателітів

Москва. — У Москві відбулося нове масове віче на Кремлі у честь 94-их роковин народин Леніна, при чому головним промовцем був один із секретарів компартії СССР Юрій Андропов. Наслідуючи тон промови Хрущова, виголошеної з нагоди його 70-ліття, Андропов заявив, що „нісенітницею" є плітки, наче б совєтська компартія намагалася „виключити з комуністичного тобору" китайських комуністів. Проте Андропов признав, що шанси замирення між компартіями СССР і Китаю дуже малі. За причину лиха подав він комуністичних китайських „догматиків", які вимагають від російських комуністів беззастережної капітуляції та не погоджуються на будь-який компроміс в отому „ідеологічному спорі". Водночас Андропов закидав знову китайським комуністам, що вони плекають „маоїзм", аналогічний до колишнього „сталінізму" та що той комуно-китайський „культ особи" перешкоджує замиренню „двох братніх партій". Для підкреслення авторитетности виступу Андропова на естраді позаду нього сиділи всі совєтські „проміненти" з Хрущовим на чолі. Для декорації, щоб ніби доказати, що російські комуністи є „дійсними ленінцями", посадили між почесними гістьми також кількох „старих большевиків", як 86-літнього професора Константина Скрябіна і Фьодора Пєтрова, — осіб, що не грають в компартії ніякої ролі. Ясно, що таких дійсних старих большевиків як Каґановіч, Молотов і Ворошилов — у почеті Хрущова не було. Загальна опінія західніх обсерваторів у Москві така, що кремлівські володарі зм'ягшили свої виступи проти Пейпінґу під натиском збоку сателітних комуністичних ватажків, які приїхали до Москви і заявили свою опозицію проти „остаточної розгри" між Москвою і Пейпінґом та проти формального розколювання комуністичного світу.

● **Гурт археологів у Римі**, під проводом американця Віктора фон Гаґена з Сант Луїсу, розпочав відтворювати сіть шляхів, побудованих стариними римлянами. Їхнім вихідним пунктом є колишній римський „Форум" і Вія Аппія. Римляни почали будувати шлях з Риму через Сицилію і північну Африку до Азії коло 312 року перед Христом.

СВІТОВА ВИСТАВКА І ЇЇ СИМВОЛ

Другий день Світової Виставки проходив спокійно і за гарної погоди. На фото — загальний вид на площу виставки з її павільйонами. На першому пляні символ Виставки „Юнісфера", оточена „Фонтаннами континентів".

ТАНҐАНЬЇКА І ЗАНЗІБАР ПРОГОЛОСИЛИ УНІЮ

Дар ес Салям, Танґаньїка. — Дві східньо - африканські самостійні держави, Танґаньїка і Занзібар, проголосили в минулий четвер 23 ц. м. державну унію. Сталося це після того, як президент Танґаньїки Джуліюс Ньєрере несподівано прибув до недалекого від східнього узбережжя Танґаньїки острова Занзібару і там підписав відповідний договір разом із занзібарським президентом Абейдом Амані Каруме. Ця подія прийшла несподівано і заскочила західні держави, які проте назагал висловлюють вдоволення з такого обороту справ у Східній Африці. Річ у тому, що в західньому світі був острах з приводу комуністичних впливів в новому занзібарському уряді після того, як в половині січня цього року африканські націоналісти разом із комуністами скинули тамошнє консервативне правління арабської меншини. Саме з уваги на значення Занзібару, як випадної брами на африканський континент, той січневий переворот став був поважною подією, тим паче, коли нові правителі за свій перший обов'язок вважали — видалити американських і британських дипломатів. Президентом Занзібару став ніби поміркований діяч із прозахідним симпатіями названий Абейд Каруме, але прем'єром став вихований у Москві Абдуллах Кассім Ганґа, а міністром закордонних справ став звеличник китайських комуністів Абдул Рахман Мохаммед, відомий як „Бабу". Західні обсерватори здогадуються, що занзібарський президент Каруме використав подорож на Далекий Схід комуністичного Мохаммеда-„Бабу" і порозумівся з танґаньївським президентом Ньєрере, при чому він зумів переконати своїх земляків на Занзібарі про конечність унії з Танґаньїкою з уваги на катастрофальну господарську ситуацію на Занзібарі після того, як масово втекли відтіль арабські купці і вся арабська заможня верства, а нове правління почало переводити „соціялістичні" реформи. Танґаньїка має 363,000 кв. миль і 9,200,000 населення та дістала від британців незалежність 9 грудня 1961 року, ото ж ніби вже є „стабілізована" держава. Занзібар разом із сусіднім острівцем Пемба має 1.100 кв. миль і 300,000 мешканців і дістав незалежність в 1963 р. Тому Танґаньїка повинна грати першу й провідну ролю в тій державній унії і впливати також на внутрішньо - політичні відносини на Занзібарі. З другого боку, знаючи зручність і безоглядність комуністів, можна лякатися, чи занзібарські комуністичні фанатики не використають тієї унії для інфільтрації Танґаньїки і тих других двох східньо - африканських держав, на які мала б поширитись ця унія: Кенію і Уґанду. Подробиці унії будуть проголошені після ратифікації договору тамошніми наспіх скликаними парляментами чи пак їх підмінками.

Женевська конференція роззброєння — перериває наради на 6 тижнів

Женевa. — 17-членна конференція роззброєння, зайшовши в сліпий кут, рішила розійтись від понеділка найближчого тижня на шість тижнів і зійтись знову 9 червня цього року. Совєти погодилися на цю американську пропозицію після того, як совєтський представник Сємьон Царапкін заявив, що „не існує бази для дальших переговорів" і що тому дальші наради в теперішній стадії — безнадійні. Тоді американський представник Адріян Фішер запропонував зробити перерву в офіційних нарадах конференції, щоб її учасники могли від'їхати до своїх столиць і переговорити з своїми урядами три американські пропозиції, відкинені Совєтами: про „замороження" продукції керованих ракет, про знищення частини перестарілих бомбардувальників та про спільні заходи, щоб не допустити атомової зброї до держав ,які ще її не мають. На поквапну згоду всіх членів Женевської конференції зробити перерву в ялових нарадах — вплинув і той факт, що після підписання атомового договору трьома атомовими великодержавами і після останнього проголошення про зменшення продукції атомового матеріялу — всі члени конференції наглядно побачили, що не вони рішають про будь-які проблеми з ділянки роззброєння, а безпосередньо американсько - совєтські дипломати.

Кіпрсько-грецький президент Макаріос пропонує амнестію туркам

Нікозія. — Кіпрсько-грецький президент архиєпископ Макаріос запропонував проголошення генеральної амнестії для турецьких політичних в'язнів і арештованих під час останніх кількатижневих боїв між грецькими і турецькими цивільними мешканцями Кіпру. Макаріос висловив теж готовість допомогти всім турецьким мешканцям, які втекли або були виселені з їх місцевостей, вернутися туди і наново влаштуватись. Він запропонував теж, щоб під контролею війська Об'єднаних Націй знищити всі укріплення, що їх поробили на Кіпрі кіпрські греки, якщо те саме зробиться з укріпленнями турецькими. Однак Осман Орек, турок, який був міністром оборони в уряді Макаріоса, поки той останній самовільно не відсунув його й інших турків з уряду, назвав ту пропозицію Макаріоса „пропаґандивним трюком". Він твердить, що Макаріос озброїв 40,000 цивільних кіпрських греків, які вбивали, грабували й винищували турків та що внаслідку шкоди кіпрських турків сягають понад 40 мільйонів долярів. За словами того турецького діяча, Макаріос склав свою заяву виключно з уваги на зроблення доброго враження за кордоном, а не задля дійсного замирення з турками. Знову ж Макаріос закидає кіпрським туркам, що вони повинуються наказам з столиці Туреччини Анкари, яка хоче створити на Кіпрі таку ситуацію, щоб мати притоку до збройної інтервенції. Однак у такому випадку — заявив Макаріос — кіпрські греки будуть боронитись до останнього мужа.

У СВІТІ

● **Французький міністер** закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль, вернувшись з 8-мидержавної конференції Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО) в Манілі до Парижу, боронив концепцію, що її вперше висунув президент де Ґоль, що єдина розв'язка проблеми Південного В'єтнаму, як і Ляосу та Камбоджі — по лінії їх невтральности. Однак він замовчав, що всі інші 7 партнерів Франції із СЕАТО були проти тієї невтральности, яку вони утотожнювали з видачею названих країн на поталу комуністам.

● **Британська поліція**, славетний Скотленд Ярд, почала боротися проти зросту торгівлі наркотиками у тісній співпраці з американською ФБІ і канадійською поліцією. Виявилося, що наркотики напливають на британський ринок головно з ЗДА і Канади, перепачковувані чоловіками і жінками у краватках, манкетових запинках, оздобних ґудзиках, жіночих пашийниках, бранзолетах і т.п.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined), by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Тривала загроза

Комуністична партія Америки була ко- з підписанням совєтсько - німецького, чи малим впливом серед американського громадянства. Особливо ж сильною й активною була вона в тридцятих роках під час і після господарської депресії в ЗДА. Нараховувала вона тоді понад 100 000 членів і, крім того, мала сотки тисяч прихильників, готових її підтримувати чи то у виборах, чи в загальних акціях і кампаніях.

Раптовий упадок кількости членства американської компартії і її впливів почався з підписанням совєтсько - німецького чи точніше сталінсько - гітлерівського, договору про ненапад у 1939-му році і після того, як СССР допоміг гітлерівській Німеччині у зрадницький спосіб розгромити Польщу і започаткувати завойовування цілої Европи. Перфідія і зрадництво Москви в цей вирішальний момент для історії світу розкрили американцям очі на справжню суть підтримуваного й поширюваного провідниками компартії ЗДА московського комунізму. З обуренням і огидою відвернулися від цієї компартії, від її провідників і від проголошуваних ними гасел американські робітники й інтеліґенти.

Тож не так внаслідок боротьби уряду та громадянства з нею, як внаслідок розтічі самих її членів, в тому числі дуже видатних, комуністична партія ЗДА остаточно занепала. З колишніх ста тисяч членів залишилося в ній яких сім тисяч. Орган компартії ЗДА „Воркер", що виходив колись велетенським тиражем кожного дня, нині ледве клигає: появляється всього два рази на тиждень, на 4 чи 8 сторінках мізерним, кількатисячним тиражем. Головний осідок компартії — її політбюро — приміщується разом із редакцією „Воркера" в старій і брудній кам'яниці під ч. 23 на 26-ій вулиці Ню Йорку.

Проте, не зважаючи на занепад числа членів і зменшення впливів, комуністична партія ЗДА залишається й далі дуже активною. Члени її Центрального Комітету знаходять не тільки час, але й чималі фонди, щоб роз'їжджати по ЗДА, починаючи від Ню Йорку на сході, до Лос Анджелесу на заході, від Флориди на півдні до Аляски на півночі. Всюди вони відбувають наради, віча, започатковують більш чи менш законспіровані кампанії, включаються в різні громадські акції. З цього погляду активність американської компартії представляє значну загрозу для публічного порядку і безпеки З'єднаних Держав Америки.

Особливу увагу звертають провідники американської компартії на віддані їм під „піклування" Москвою такі сектори громадського життя, як шкільна та університетська молодь і негритянське населення. Якщо йде про перший сектор, то свою розкладову роботу серед молоді американські комуністи ведуть не тільки з допомогою інфільтрації молодечих організацій, не тільки шляхом аґітації та переконування, але навіть з допомогою деправування молоді наркотиками і порнографічною та атеїстичною літературою.

У напружений час боротьби за громадянські права, за зрівняння в правах негрів із білими компартія ЗДА кинула на цей відтинок майже всі свої сили. Деякі, хоч ще не цілком повні інформації, про пенетрацію комуністів у негритянському русі за признання неграм повних громадянських прав подав директор Еф-Бі-Ай Дж. Едгар Гувер у своїх зізнаннях на закритій сесії однієї із палатних комісій 29-го січня цього року, опублікованих щойно у вівторок 21-го квітня. Згідно із твердженням Гувера, комуністичний вплив у цьому русі наявний та сильний і комуністи вживають усіх заходів і засобів, щоб використати войовничі сили цього руху для своїх завдань і цілей. Зокрема комуністи докладають всіх зусиль для того, щоб перебільшувати і драматизувати расові зудари та заворушення, щоб таким чином здобути якнайбільше впливу і прихильників серед негрів. Ці намагання можуть стати дуже загрозливими, бо під впливом комуністичної аґітації негритянські маси можуть вирватися з-під контролі своїх провідників і включитися у провоковані комуністами демонстрації та заворушення.

Таємна дипломатія

Західньонімецький міністер, д-р Гайріх Кроне висловив прилюдно острах, щоб З'єднані Держави і Совєтський Союз у своїм намаганні „відпружити атмосферу" та в реалізуванні політики „мирного співіснування" не порозумілися за рахунок Західньої Німеччини. Американська преса оцінила той виступ німецького політика не як відірваний голос, а як вислів загальної опінії німців та й інших західніх европейців. Офіційні американські кола підкреслюють, що американська й західньонімецька закордонна політика узгіднені і що, наприклад, у справі проголошеного відкликання з Німеччини дальших 7 500 вояків нема між Вашингтоном і Бонном ніяких розбіжностей. Формально це відповідає правді, але насправді німецькі політичні кола глибоко стурбовані можливими психологічними наслідками такого зменшування збройної сили на европейському континенті: щоб не зрозуміли його як доказ, що вже „не існує загрози війни з Совєтами", отож і нема потреби збрӧїтися.

Ще більше це стурбування стосується таємних американсько - совєтських розмов. Ці розмови почалися під час кубинської кризи восени 1962-го року. Хоч з урядових американських кіл кількакратно заперечувано, начебто між Хрущовим і президентом Кеннеді було якесь таємне порозуміння в цій справі, проте пасивне відношення Америки до факту перебування на Кубі поважної совєтської збройної сили, а після того ступневе відкликування з Куби до СССР совєтських „дорадників" вказує, що про це була мова в дипломатичних розмовах, що їх зміст у не опублюднено. Так само в засекречених двосторонніх розмовах підготовлено Московську конференцію, що довела до підписання атомового договору 25-го липня 1963-го року. Так само у таємних дипломатичних розмовах узгіднено між ЗДА і СССР зменшення продукції атомового матеріялу, до чого „пост фестум" приєдналася й Британія. Німці звертають увагу на те, що „спокій", який запанував довкола справи Берліну, робить враження, що в таємних американсько - совєтських розмовах усталено згоду „конкретно", — безтерміново, зберігати „статус кво": перебування західніх гарнізонів у Західньому Берліні, вільний доїзд із Заходу до Західнього Берліну і — фактичну „суверенність" східньонімецької влади та існування берлінського муру.

Ці алярми є водою на млин концепції французького президента де Голя, згідно з якою Франція повинна здвигати свою незалежну атомову зброю тому, що не можна мати певности, чи ЗДА у випадку совєтської аґресії прийдуть з допомогою Европі. Хоч ця концепція нісенітна, факт засекречених американсько - совєтських розмов дає психологічний ґрунт під такі міркування.

Кожна таємна дипломатія криє в собі зародки несподіванок. Проте, годі лякатися, що американсько - совєтські таємні розмови доведуть до вислідів, загрозливих для вільного світу. Якщо були сумні прецеденти в історії ЗДА — СССР (Ялта - Потсдам), то нинішні настрої в американському народі виключають повторення тих прецедентів.

Іван Поритко

ПЕРЕД ЗОЛОТИМИ РОКОВИНАМИ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

(I)

10-го вересня промине 50 років з часу, коли пролунали звуки вояцької сурми першої військової формації новітньої доби — Леґіону Українських Січових Стрільців.

Постання Леґіону УСС попередило ряд важливих історичного значення подій, що швидким темпом формували бойовий дух української молоді. Вже з'їзд академічної та середношкільної молоді у 1900 році у Львові чітко визначив у своїй резолюції, що „тільки в самостійній власній державі знайде українська нація повну свободу розвою", що — за Шевченком — тільки „в своїй хаті своя правда, і сила, і воля", що цю силу і волю можна здобути тільки збройною боротьбою, тільки через реалізацію клича: „Вставайте, кайдани порвіте", що то його з такою силою висловив у своєму „Заповіті" геніяльний Т. Шевченко.

Українська молодь в тому часі жила романтикою подій 1848-го року, пізніше 1908-го року, коли від пострілу українського студента згинув шеф адміністрації Галичини, цісарський намісник, поляк граф Потоцький, — жила завзятою боротьбою за український університет у Львові, в якій від польської кулі згинув український студент Адам Коцко. Вона тоді живо цікавилася такими подіями, як балканський визвольний рух, і інтенсивною розбудовою гнізд польського „Стшельца".

Під непереможним впливом ідей Шевченка і Франка бойовий дух української молоді зростав, а з ним дозрівала й ідея творення власної збройної сили. Тому молодечі організації „Січ" і „Сокіл", зокрема „Пласт" та студентські організації у 1913-му році творять першу напіввійськову організацію „Січові Стрільці" з відділами по більших містах Галичини. Нехай же по всі часи залишається в пам'яті народу імена тих енергійних, молодих, завзятих мрійників-романтиків збройної боротьби, що творили тривкі підвалини для пізнішого Леґіону УСС. Ось їх імена на чолі з д-ром Кирилом Трильовським і професором Іваном Боберським — у Львові: д-р Володимир Старосольський, д-р Р. Дашкевич, Дмитро Катамай, Олена Степанівна, Іван Чмола, Сень Горук, Ілля Чайківський, Федь Черник, Степан Фенюк; в Перемишлі — д-р Теофіль Кормош; в Рогатині — Михайло Галущинський, д-р Никифор Гірняк, Петро Біґус, Микола Угрин - Безгрішний, Степан Кузик, В. Мосора, Л. Розлуцький; в Самборі — д-р Володимир Гуркевич, д-р Ст. Ріпецький, Остап Павлів, Володимир Коберський, Петро Савдик, Степан Терлецький; у Бориславі — Клим Гутковський, Гриць Косак, Лев Лепкий; в Сокалі — Осип Семенюк, Осип Демчук та багато інших у згаданих і інших містах Галичини, яких неможливо тут перечислити.

У 1914-му році сталася ще одна подія, що до живого вразила почуття кожного українця, особливо молоді. Це була диковинна московська заборона відзначати 100-річчя з дня народження Тараса Шевченка. В Києві й по всій Україні, по містах і селах Галичини, покотилася хвиля бурхливих протестаційних маніфестацій, що мала незаперечний вплив на скріплення мобілізації бойового духа молоді. Вершком тих маніфестацій був здвиг молодечих організацій 1914-го року у Львові, присвячений сторіччю Тараса Шевченка.

На тому то здвиві відбувся перший прилюдний виступ Січових Стрільців в одностроях і з крісами в руках. Поява Січових Стрільців на площі „Сокола Батька" викликала серед стотисячної публіки небувалий ентузіязм. Це було високим признанням і одночасно схваленням доброго почину — творення власної збройної сили. Сталося це 28-го червня 1914-го року, коли в Сараєво впав смертельний постріл в австрійського престолонаслідника Франца Фердинанда — постріл, що спричинив світову пожежу війни. Які настрої викликала вістка про цю подію серед учасників здвигу, про це говорить вимовно вірш визначного поета УСС Романа Купчинського „Ніби сниться". Цитуємо уривок:

Ніби сниться:
заквітчана площа,
Ріки прапорів, море голов,
І та пісня —
з усіх наддорожчя,
І те серце, розддвонене знов.
І нараз все затихло,
як камінь,
Тільки сонце на кожнім лиці,
Перед ними не вправи
вінками,
Але кріси, баґнети . . . стрільці!

Тисячні маси народу, наче ріка, відпливали з площі „Сокола Батька", а над ними гриміла пісня - клятьба-присяга: „Бо пора це великая єсть, у завзятій важкій боротьбі ми поляжем, щоб славу і волю і честь рідний краю здобути тобі!"

До Мобілізаційного Комітету ввійшли: д-р В. Старосольський, Іван Чмола, Михайло Гаврилко (наддніпрянець, відомий скульптор і проєктодавець пам'ятника Шевченкові) та Олена Степанівна. Рушійна сила молоді вже була змобілізована і ждала тільки наказу. З пошаною до тодішніх наших провідників приємно підкреслити, що свідомі великих подій, наші політичні партії об'єдналися і 2-го серпня 1914-го року створили Головну Українську Раду, під проводом д-ра Костя Левицького, для ведення на час війни однозгідної політики. Бойову Управу УСС, що мала займатися організацією українського війська, створено в складі: д-р Кирило Трильовський, д-р Теофіль Кормош, д-р Лонгин Цегельський, Володимир Темницький та Дмитро Катамай.

5-го серпня 1914-го року вибухла австро - московська війна. Бойова Управа УСС разом з Головною Українською Радою проголосила маніфест до українського народу, в якому закликала: „Настав слушний час . . . В сей час український нарід кличе своїх синів до бою за волю України. Тепер або ніколи добудемо собі волю. Тисячі нехай стануть в ряди Українських Січових Стрільців!"

І сталося диво. На заклик свого об'єднаного проводу з усіх закутин Галицької Землі групами, до збірних пунктів маршували добровольці: студенти, ремісники й робітники і тверді, загартовані юнаки з нужденних хлопських хат. Ще такого не було! Усіх їх, братів, що вийшли з одної рідної [illegible], єднала ідея, єдина рація — Україна. Далеко десь били вже гармати, а вони, веселі й щасливі, наче у весільному поході, оспівували свою радість і своє завзяття. Незабутні дні нашої юности . . .

В ряди УСС влилася молодь з усієї Галичини, а між нею й представники наддніпрянської України: Андрій Жук, Володимир Дорошенко, Михайло Гаврилко і інші.

Тому, що московські полчища скорим маршем підходили вже під Львів, усі добровільці із Львова і інших міст переїхали до Стрия. Зібралося їх там до 10 000, а всіх зголосилося понад 25 000. Але австрійська влада, оплутана польськими підшептами й інтриґами, дозволила творити військову формацію лише з 2 500 вояків, яка стала базою збройної боротьби за визволення України.

Осип Залеський.

ПАВЛО ГІНДЕМІТ

Наприкінці минулого року помер у Франкфурті, в Західній Німеччині, один із передових модерних німецьких композиторів Павло Гіндеміт.

Народжений 1895-го року в Ганав, Гіндеміт студіював музику в Дармштадті й Франкфурті, юнаком грав у каварнях, кінотеатрах на скрипці, мавши двадцять років був уже концертмайстром оперової оркестри у Франкфурті, згодом членом смичкового квартету „Амар", а від 1927 до 1935 року професором Музичної Академії у Берліні.

З приходом до влади Гітлера Павло Гіндеміт став „небажаною особою" і мусів виїхати у Туреччину, де в Анкарі процював як професор консерваторії і допомагав при розбудові музичного життя відродженої Туреччини. Під час другої світової війни виміґрував до Америки, де працював як професор консерваторії у Бостоні, як викладач у Єйлському університеті в Ню Гейвені. В 1950 році повернувся в Европу, де займався педагогічною діяльністю в Цюріху, в Швайцарії, і виступав як диріґент у різних інших містах Західньої Европи. Під час одної з таких мистецьких мандрівок постигла його смерть.

Бурхливим було життя Павла Гіндеміта. Ця бурхливість виявляється передусім у його творчості, яка почалася в двадцятих роках цього сторіччя, в добі приходу до голосу атональної музики. Однак Гіндеміт не пішов слідами своїх сучасників Кренека, Гауера, Габа, а радше попав під вплив неоклясика М. Реґера. У свой творчості спирався він на хроматиці, беручи в основу дванадцяти-півтонову ґаму.

Перші твори Гіндеміта три одноактівки „Вбивник, надія жінок"; „Свята Зузанна" та „Нуш-Нуші", „Хоральна фуґа" чи „Камерна музика для малої оркестри" повні ґротесковости тонально - ритмічних страхіть, сарказму та еротичної пікантерії. Ця революційність Гіндеміта (нацисти називали її „культурним большевизмом") незабаром переходить у протилежний напрямок, і вже у творі „Життя Марії" для сопрана і фортепіяна дає він картини життя Богородиці на основі поезій німецького поета Р. М. Рільке.

Повертаючись до сценічних творів, у 1926-му році пише Гіндеміт оперу „Карділяк", яка своїми аріями та сольовими інструментальними партіями справляє враження ораторії. Дальші опери „Новини дня" і „Матіс — маляр" та ораторія „Безупинне" принесли Гіндемітові загальне признання і засвідчили його незвичайне музичне обдарування та мистецьку зрілість. Зокрема його „Симфонічна сюїта", складена з трьох музичних картин із опери „Матіс — маляр", стала загальнознаним твором, який межує з проблемами програмові музики, хоч є радше не програмовим твором, а „драмою в тонах", як висловлюється німецький історик музики Вернер. Це три музичні картини, що постали під впливом вівтарних картин маляра „Концерт янголів"; „Складення у гріб" і „Спокуса св. Антона".

Музичний рух серед німецької молоді, у якої абуджується зацікавлення давньою народною піснею, а слідом за цим охота до спільного музикування, привертають увагу Гіндеміта і він пише музичні твори, легкі для виконання та сприйнятливі для молоді і аматорів музики. З-поміж його творів для дітей треба назвати дитячу оперу „Будуємо місто".

Балети, симфонії, концерти, 20 сонат для різних інструментів, твори камерної музики, кантати, хорові й сольові пісні та музичні підручники з теорії і педагогіки (також в англійській мові) є вислідом творчої праці цього геніяльного мистця.

СЛОВО КОРОЛЕВОГО ЦВІТУ

Нащо мене Бог поставив
Цвітом на сім світі?
Щоб людей ніжити
Тих самих, що вбили
Мене . . . ?
До ніжности,
до сніжности твоєї,
До снігоцвіту —
пелюстки лілеї
Незайманої цноти —
звідусюди
До тебе, чесна,
тягнуться облуди,
І солодять уста
медоточиві,
Очікуючи
ніжної поживи
Од твого скону
по своєму закону —
Без твого стогону
і без твого прокльону.
Не вір, що
сніжно-білою красою
Зупиниш смерть
з іржавою косою,
Не вір, що в чорнім
затінку діброви
Сховаєш вид свій
тихосвітанковий.
Коли несила
смерти обминути —
З краси своєї
витисни їм трути,
Із ніжности,
із сніжности своєї,
З пелюсток
непокірної лілеї.

ІВАН ДРАЧ

Українські ентузіясти Тувіма

Рецензія під таким наголовком на видану минулого року в Києві збірку перекладів Ю. Тувіма, вміщена в „Твурчосьці" (ч.2 1964), кидає деяке світло на культурні взаємини між Польщею і підсовєтською Україною.

У цих зв'язках без імени М. Рильського обійтися, очевидно, годі. А втім, він був і промотором цього видання, про що розповідає в передмові, як то зійшлися їх кілька приятелів - поетів і задумали перекласти та видати окремою збіркою вірші Тувіма, які дали б українському читачеві уявлення про цього чудового поета.

Плян підтверджено обіцянкою про щиру взаємну критику та допомогу, і що „один відвічатиме за всіх, а всі за одного". Цю своєрідну літературну конспірацію подиктувало, мабуть, правильне відчуття, що Тувіма перекладати не легко, та й не підходить він до сірого тла соцреалізму. Сам ініціятор, невтомний шліфар слова в його клясичній виразності й точності, найкраще усвідомлював, що перед ним маг слова, який змагає не так до точности вислову, як до схоплення настрою засобами, які часто лишаються поза рямками клясичного канону.

А все ж, як підкреслює рецензент С. Поллак, переклади М. Рильського найбільше вдалі. „Його відчуття стилю, вміння конденсації, нечувана винахідливість, такі важливі при перекладанні Тувіма — гідні подиву. Рильський знаходить завжди несхибні словесні й поняттеві рівнорядники, ніколи не переступаючи поза поетику Тувіма".

На різному рівні, хоч загально вдалі, переклади Є. Дроб'язка, Г. Кочура, В. Лучука, М. Лукаша, Д. Паламарчука і Д. Павличка.

„У виборі віршів, — заввакує рецензент, — покладено надто великий натиск на ранню творчість Тувіма з доби віталізму, при чому уникнено віршів з останньої доби, які показали б Тувіма, перестрашеного грозою життя, його нуждою, безсенсовністю . . ." Бо, очевидно, перекладачі не могли навіть натякнути на те духове заломання, яке пережив поет, вернувшися у Польщу з еміґрації, коли він душився в чужому світі, поки не задихнувся зовсім у новій, чужій йому і дикій дійсності.

Найцікавішою є остання заввага рецензента:

„Звідкілясь виринає дуже несподіване, зрештою маргінесове, питання: які мовні чинники вплинули на те, що в українських перекладах проявилися в значній мірі більше евідентно, як в оригіналі і — що дивніше — як в російських перекладах, відгомони російських поетів?"

Ця маргінесова заввага ледве чи є компліментом для перекладачів, бо вказує на всю задушливість творчої атмосфери, в якій опинилася старша ґенерація поетів і їхні епігони. А з нової ґенерації, яка так блискучо проявилася в останніх роках і якій Тувім багато ближчий, ніхто чомусь у таємний круг ентузіястів і перекладачів не попав.

Г. С.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(35)

Є. Маланюк у статті „Три літа" стверджує, що зустріч Шевченка з Україною і з її народом „була драматична, хоч зовсім не така катастрофальна, як цього хотілося б творцям і прихильникам теорії про „розчарування в національній романтиці" та про „клясове" прозріння" поета". (Повне вид. творів, Шикаґо, 1961, том II, ст. 257).

„Шевченко, — пише Є. Маланюк, — ніколи не був ані „очарований", ані „сліпий". Задивлений у сліпучий міт своєї України — без чого не був би поетом — він, одначе, ніколи не втрачав відчуття української дійсности. В умінні утримувати рівновагу між мітом та дійсністю крилася і таємниця його творчости. От чому трагічного „зударення" міту з дійсністю в році 1843-му не сталося. Ще з Петербургу в лютому того ж року писав він до Я. Кухаренка: „На Україну я не надіюсь, там — чортма людей".

I день — не день, і йде — не йде, а літа стрілою
Пролітають, забирають все добро з собою.

Невеликії три літа марно пролетіли,
А багато в моїй хаті лиха наробили:
Опустошили убоге моє серце тихе,
Погасили усе добре, запалили лихо.

Поет розуміє: жаль матері, батька, вірної молодої дружини, як вони помруть; тяжко годувати малих діток в нетопленій хаті, але найбільше лихо тому дурному,

Що полюбить, побереться, а вона другому
За три шаги продається та з його сміється.
От де лихо!.. От де серце разом розірветься!..
Отаке то злеє лихо й зо мною спіткалось . . .
Серце люди полюбило і в людях кохалось,
І вони його вітали, гралися, хвалили . . .

А після того „за три шаги" другому (москалеві) продавались та сміялися з свого поета. Настрої Шевченка в той час, це значить в 1845-му році, коли він оцінював свою попередню творчість (1843-1845), — добре змалював акад. Смаль-Стоцький:

„З виразними й ясними революційними думками, з готовим революційним пляном, промостивши дорогу до серця земляків тим, що вже в „Кобзарі" (1840), в Гребінчиній „Ластівці" (1841) і в „Гайдамаках" (1841) виспівував „діла незабуті дідів наших, тяжкі діла", поет їде 1843 на Україну, щоб із нащадками оспіваних ним „славних прадідів великих" особисто про волю України, про її визволення, щиро розмовитись і спільно порадитись, як ту ідею здійснити, як завернути те, що було колись . . .

Але земляки, яких здалека уявляв собі поет так, що — його „великеє слово" знайде в них „щире серце і слово ласкаве", і вони „тую мову привітають, угадають великеє слово", бо як йому, так і всім їм „тяжко жити з ворогами", — ті земляки зблизька показалися Шевченкові „правнуками поганими славних прадідів великих", з якими про ідейні речі навіть годі говорити".

Ми навели оцю цитату з „Інтерпретацій" тому, що й тепер дехто гадає, що український поет в перших своїх поезіях ще нібито не мав ясного погляду на долю України. І тому просто смішно стає, коли Кирилюк пише (стор. 175), що „ідейному прозрінню поета (в тому часі) сприяла сама дійсність і в значній мірі передова російська література, — творчість Пушкіна, Рилеєва, Грібоєдова, Лермонтова, Гоголя, безпосередній зв'язок і спілкування Шевченка з передовими людьми Росії".

Оце низьке підлабузнювання Кирилюка до російських письменників, які не мали жадного відношення до Шевченкової творчости в періоді „трьох літ", є, мабуть, даниною панівній нації за те, що дозволяє щось і по-українськи написати. Так бувало й за царських часів, коли після кожної української п'єси треба було виставляти обов'язково і російську . . .

Через три дні після написання „Трьох літ" написав Шевченко свій славний „Заповіт" (Як умру). Чи може й цю дорогоцінну перлину створив український поет під впливом згаданих вище російських письменників?

Совєтські шевченкознавці не можуть вірно оцінити Шевченкової поезії, отієї „елегії-заспіву", як її називає проф. Л. Білецький, бо ця поезія повна оскаржень не так українських панів, як отого московського „темного царства".

Та ж „Три літа" яскраво виявляють настрої поета хоч би в таких словах, як „латана свитина", що її „знімають з каліки", бо „нічим обуть панят недорослих" („Сон"), в оцінці „того первого, що розпинав нашу Україну" („Сон"); в оповіданні Степана, як „Січ руйнували, як москалі сребло, злато і свічі забрали у Покрови" („Сліпий"), в таких епітетах, як „варшавське сміття" і „грязь Москви".

Український поет розчарувався в провідній українській верстві, як пізнав її зблизька, відвідавши Україну в 1843, 1844, і 1845 роках. Але він не зневірюється, саркастично в кінці цієї поезії залишає свої „думи", свої нібито „злії діти" вдома, бо надходить новий рік (вірш написаний 22-го грудня), і по трьох роках іде зустрічати „четвертий год":

Добридень же, новий годе, в торішній свитині!
Що ти несеш в Украйну в латаній торбині?
„Благоденствіє, указом новеньким повите".
Іди ж здоров, та не забудь злидням поклонитись.

Проф. Л. Білецький вважає, що Шевченко думав зовсім припинити свою творчість, коли писав:

Думи мої! Літа мої, тяжкії три літа,
До кого ви прихилитесь, мої злії діти?
Не хилітесь ні до кого, ляжте дома спати . . .
А я піду четвертий год новий зустрічати.

Шевченко зустрів новий рік своєю найціннішою для українського народу поезією, своїм безсмертним „Як умру, то поховайте".

„ЗАПОВІТ"

Як умру то поховайте мене на могилі,
Серед степу широкого, на Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі, і Дніпро і кручі
Було видно, було чути, як реве ревучий.

Як понесе з України у синєє море
Кров ворожу . . . Отоді я і лани і гори —
Все покину і полину до самого Бога
Молитися . . . А до того я не знаю Бога!

Поховайте та вставайте, кайдани порвіте,
І вражою злою кров'ю волю окропіте!
І мене в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути незлим тихим словом!

Оцю поезію написав Шевченко в перший день Різдвяних Свят — 25 грудня 1845 року, через три дні після написання вірша „Три літа", який мав бути ніби вступом до циклу поезій, написаних в роках 1843-1845.

Ми згадували, що отой вступ, отой вірш „Три літа" був сумним ствердженням поета, що його земляки не розуміли того становища, в якому перебувала тоді Україна. Ми згадували, що проф. Л. Білецький вважав навіть, що поет хотів припинити свою літературну творчість. Але було воно не так. Шевченко написав „Три літа" у В'юницях, а наприкінці грудня виїхав до Переяслава, до приятеля Козачковського, і там, занедужавши, написав „Заповіт".

Ця поезія не мала заголовка і її дехто й досі називає за першим рядком „Як умру, то поховайте". Надруковано її під назвою „Думка" 1859 року в книзі „Новыя стихотворенія Пушкина и Шевченка". В „Кобзарі" Кожанчикова, виданому в Петербурзі 1867 року, цей твір виступає вже під назвою „Заповіт", бо так його назвав М. Костомаров. У Львівському „Кобзарі" з 1867 р. дано йому назву „Завіщання".

Ми вважали, що не треба буде давати пояснень до цього Шевченкового твору, який став другим українським національним гимном і який всі українці знають напам'ять. Але, прочитавши коментар Кирилюка про „Заповіт", мусимо показати читачам цих рядків, як в Україні „пояснюють" твори українського поета урядові науковці, члени наукових інституцій. Отже, Кирилюк пише:

„Проголошена в „Заповіті" в образній поетичній формі ідея селянської революції була відображенням заграв селянських протипоміщицьких повстань, узагальненням прагнень і сподівань народних мас, уже освітлених першими проблисками політичної, революційно-демократичної свідомости" (ст. 220).

Вісті Шевченківського Комітету в Шикаго

1. Збірка на Пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні.

Збіркова акція на терені Шикаґо серед нашого організованого громадянства принесла досі 24,320 дол., з чого 21,000 дол. зложено на руки фінансового реферату Комітету, в Шикаґо, решта безпосередньо до Центрального Комітету в Ню Йорку. Збірка продовжується дальше, бо ще багато громадян та деякі організації не зложили свого датку. Між зібраними пожертвами є також дрібні пожертви нашої шкільної молоді від близько 600 дітей.

У зібраній квоті не має тих датків, що вплинули від деяких менших громад в околиці Шикаґо та з стейту Іллиной, які враховує Центральний Комітет в користь дотичних громад.

Близько 350 організацій та громадян, що зложили свої пожертви на Пам'ятник від 25 дол. вгору, отримали згл. отримають в найближчому часі окремі Грамоти Подяки з Головного Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку.

Треба сподіватися, що в найближчому часі організації та поодинокі громадяни, що не мали досі нагоди скласти свого хочби найменшого датку, виповнять свій загально - громадський обов'язок. Ті, що бажали б мати Грамоту Подяки, можуть доповнити свій даток до 25 дол або більше.

Під час величавого Шевченківського Свята в Шикаґо, що відбулося заходом Шевченківського Комітету в дні 14 березня ц. р. в Лейн Технікел Авдиторії, голова Центрального Комітету Пам'ятника в Ню Йорку — проф. Роман Смаль Стоцький — відкриваючи це Свято, склав шикаґівській Громаді та Шевченківському Комітетові, що його очолює головний радний УНСоюзу Тарас Шпікула щиру подяку та підкреслив, що своєю жертвенністю на ту ціль Шикаґо вибилося побіч Нюйоркської Громади на чолове місце. Рівночасно запросив наше громадянство Шикаґівської Метрополії до масової участи у відкритті Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, що відбудеться в дні 27го червня ц. р.

2. Збірна поїздка на відкриття Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Українсько - американська Громада в Шикаґо підготовляється вже від деякого часу до масової поїздки - прощі на відкриття Пам'ятника у Вашинґтоні. З дотеперішних далеко недокладних підрахунків — треба сподіватися, що чисельність учасників і старших і молоді перейде всі дотогочасні того роду організовані імпрези, не зважаючи на розмірно далеку віддаль Шикаґо від Вашинґтону. З приводу відкриття Пам'ятника Шевченкові у Вінніпезі, в Канаді, літом 1961 р. організована участь шикаґівців у цьому пропам'ятному Святі поїздом та іншими засобами комунікації не далеко відбігала від пів тисячки і була найчисленнішою з ЗДА. Захоплені згадки учасників тієї поїздки, що були свідками великої Маніфестації української Канади, є найкращою заохотою для тих, що не мали щастя бачити її, до участи у подібній Маніфестації тим разом української спільноти ЗДАмерики.

Шевченківський Комітет в Шикаґо організує поїздку до Вашинґтону залізницею. Виїзд з Шикаґо в п'ятницю пополудні 26 червня, так, щоб у ранніх годинах (ок. 8-ої ранку) можна було бути у Вашинґтоні, тобто в дні 27-го червня, коли у полудневих годинах (1.00 впол.) відбудеться відкриття Пам'ятника.

Поворот в неділю 28-го червня, ок. 4-ої по пол., після оглядин цікавіших місць столиці ЗДА.

Кошти дороги (в обі сторони) включно із одним готелевим нічлігом виносять 40.20 дол, ціна залізничого квитка для молоді (12 л.) з готелевим нічлігом — 22.40 дол., діти до 5 літ не платять нічого. Спальні вагони за доплатою. Зголошення до поїздки залізницею приймає Канцелярія Шевченківського Комітету в Шикаґо, при 841 Норт Вестерн Евню. З уваги на потребу забезпечення готелевих приміщень як також місць на залізниці — слід зголошувати якнайскоріше свою участь у цій поїздці.

Прохарчування учасників під час дороги забезпечене, бо крім реставраційного вагону з розмірно дешевими цінами (снідання 1.25, вечеря 2.00 дол.) Комітет матиме у власному заряді окремий вагон з охолоджуючими напитками (як „севен-ап, „кок" і т. п.) та зимними перекусками.

Тим, що працюють, є вказаним заздалегідь подбати про звільнення від праці в п'ятницю (26-го червня по полудні та в понеділок (28-го червня перед полуднем). Про точний час прибуття на залізницю до виїзду і повороту і інші подробиці подорожі і побуту у Вашинґтоні подасть Комітет до відома окремими обіжниками, тим, що зголосять свою участь та подадуть свої адреси при реєстрації у Комітеті.

Без уваги на те, якими засобами комунікації будуть послуговуватися члени нашої Громади в Шикаґо та довколишніх місцевостей, щоб прибути на це величаве Свято — відкриття Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні з приводу 150-ліття Його народин, Шикаґівська Метрополія та стейт Іллиной візьме обов'язково спільну участь у організованому маніфестаційному поході під час відкриття в дні 27-го червня ц. р. щоб задемонструвати якнайкраще нашу організованість.

Про місце збірки до цього походу, як також про точну програму відкриття і дальших імпрез (концертів і т. п. у Вашинґтоні) буде інформувати головний Комітет Пам'ятника і наш Комітет в Шикаґо окремими повідомленнями в пресі та іншими засобами.

3. Ширші сходини - нарада Шевченківського Комітету.

Для докладного обговорення справи поїздки до Вашинґтону на відкриття Пам'ятника, спільного виступу нашої Громади, Шевченківський Комітет запросить пленум Комітету та представників наших Організацій на спільні сходини, що відбудуться під кінець цього місяця або початок травня, як тільки буде проголошена головним Комітетом Пам'ятника в Ню Йорку точна програма Свята — відкриття Пам'ятника, що її якраз тепер опрацьовується.

Точна дата цих ширших сходин буде проголошена у пресі та іншими засобами.

4. Подяка.

Шевченківський Комітет в Шикаґо на своєму засіданні в дні 27-го березня після вислухання звіту з Шевченківського Свята з приводу 150-літніх роковин з дня народження Тараса Шевченка, що відбулося заходом Комітету в дні 14-го березня ц. р. у Авдиторії Лейн Технікал Школи рішив зложити щиру подяку всім тим, що причинилися до повного успіху цього величавого святкування.

Зокрема складає сердечну подяку сенаторові Канадійського Парляменту в Оттаві — проф.: Павлові Юзикові, що, не жаліючи труду і часу, прибув на запрошення Комітету та виголосив глибоко продуману промову про нашого Генія, а наступного дня в неділю найшов можливість стрінутися з нашою молоддю з „Обнови" та Академічного Клюбу та накресливши у цікавий, йому питомий спосіб, методи і засоби активної праці нашої спільноти у Канаді у політично - громадському себевиявленні Українців серед многонаціональної збірноти, з якої складається канадійська держава, та вказуючи на успіхи тієї праці, закликав нашу молодь Шикаґо не соромитися свого походження, мови, але включатися як українці у політичне життя на місцях і добиватися на зразок канадійських українців та інших національних груп ЗДА як айриші, поляки і т. п. відповідних становищ. У подібний цікавий спосіб використав нагоду зустрічі з членами Комітету та представниками наших Організацій на чолі з сеньйором Громади, д-ром Мирославом Сімиловичем, під час вечері - прийняття в його пошану в відомому ресторані „Комо - Інн", який в більше інтимний спосіб з'ясував цікаві проблеми української і інших національних груп Канади, які добиваються рівних прав у мовних, культурних та інших ділянках і можуть похвалитися багатьома успіхами.

Щиросердечна подяка належиться голові Комітету Пам'ятника — Централі у Ню Йорку та президентові НТШ проф. Романові Смаль-Стоцькому, що відкрив Свято та коротко, ядерно з'ясував вагу такої винятокової події, якою являється здвигнення Пам'ятника Тарасові Шевченкові у столиці ЗДА і спонтанної жертвенности громадянства, зокрема Шикаґо. При тій нагоді вказав і на трудноці, що їх зазнав цей почин не тільки від чужих („Вашинґтон Пост", совєти), але що більше болюче, і часами навіть від своїх. Але могуча постава української спільноти, що дала і дає у потребі і на заклик проводу — УККА та Головного Комітету свій відпір, дають силу і наснагу проводові витривати на становищі та віру у те, що вибрана дорога і праця є вповні правильні. Зі зворушенням згадав про масові листи молоді і старших м. і. з Шикаґо з протестами проти кампанії проти Пам'ятника та листа - протесту з підписами 1000 громадян під час минулорічної Листопадової Академії в Шикаґо.

Виступи у мистецькій частині Мішаного Хору „Сурма" і його солістів під управою проф. Івана Трухлого, сольові виступи відомої оперної співачки з Арґентини Галини Минаїв - Андреадіс, піяніста проф. Ігора Білогруда, деклямації пань Роми Турянської і Л. Цепинської поставили це Ювілейне Свято на такій винятковій мистецькій висоті, що, йдучи за думкою багатьох приявних знавців, можна це Свято назвати одним з найкращих того роду у нашому місті. За цю прислугу усіх цих мистців - виконавців для звеличання нашого Пророка — їм належиться високе признання і сердечна подяка цілої нашої Громади.

Шикаґо, в квітні 1964 р.

Шевченківський Комітет в Шикаґо.

Поклін молоді в Дітройті Кобзареві України

19-го квітня в Авдиторії Форда, найбільшій авдиторії Дітройту (2,962 крісел) — вся українська шкільна молодь і всі студентські та молодечі організації Дітройту, для врочистого вшанування 150-річчя від народження нашого національного генія Тараса Шевченка, спільно влаштували величавий концерт: „Поклін Молоді Кобзареві України". Програму виконано при заповненій публікою авдиторії, з участю коло 650 виконавців. Сам хор молоді начислював 400 членів, симфонічна оркестра молоді 40 членів, а решту становили виконавці дальших точок програми. — Концерт відбувся під патронатом оо. Василіян від укр. кат. парохії Непорочного Зачаття на м. Гемтремк і Дітройт - Схід, при співпраці ділового Комітету під головуванням проф. д-ра Б. Лончини та місцевих католицьких і православних парохій.

В програмі були три частини: 1. Життєвий шлях Тараса Шевченка, доповідь ілюстрована поезіями і піснями, „Заповіт" у виконанні Капелі Бандуристок Ос. СУМА ім. П. Орлика та Ансамблю Бандуристів Укр. Прав. Ліґи Молоді, які крім цього виконали: „Думи мо, думи мої", „Сонце гріє", „Зоре моя вечірняя" та „По діброві вітер віє". Текст програми приготовив дир. І. Білоус, постановка О. Березовської. В програмі взяли участь учні шкіл українознавства Схід і Захід. II. Інсценізація поеми: „Неофіти", яку виконали члени Пласту із сценарієм П. Маляра та постановкою В. Сарамаґи. III. Прослава Шевченка: Хор учнів У. П. Школи ім. св. І. Хрестителя виконав: „Перебендю" і „Україно", слова Т. Шевченка, муз. Гайворонського, Хор учнів У. П. Школи Н. З. в Гемтремку виконав „Тарасову Ніч", кантатуI-ша ч., слова Т. Шевченка муз. Б. Сарамаґи, в супроводі симфонічної оркестри. Хор учнів Укр. Вищої Школи, в супроводі симфонічної оркестри відспівав „Давидовий псалом" і „Чигирин", кантату 1-ша ч., до слів Т. Шевченка, з музикою Б. Сарамаґи. З'єднані шкільні хори відспівали „На високій кручі" (обробка А. Гнатишина). „Поклін Тобі Тарасе" муз. М. Гайворонського та „О Батьку наш рідний" слова В. Прийми, а музика Б. Сарамаґи, дві останні пісні в супроводі симфонічної оркестри. В перервах між продукціями хорів виголосили деклямації: учні Г. Коваленко, О. Колосюк, Л. Кот та студ. Я. Цісарук. Диригентами хорів були: П. Китастий, П. Потапенко, Б. Сарамаґа, та К. Цепенда. Мистецьке оформлення сцени виконав мистець Е. Козак. Свято закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна!"

О. М.

Гемстедська громада з повітовим старостою Е. Ґ. Нікерсоном в поклоні Шевченкові

Гемстед, Л. Й. — З нагоди 150-річчя з дня Народження Тараса Шевченка наша громада влаштувала 15-го березня Великий Концерт в Шкільній залі, Юньйонділ, Н. Й.

О годині 4.30 почато Концерт. Відспівали американський й український гимни, сполучені хори церков, укр. католицької св. Володимира з Гемстед і укр. православної св. Тройці з Вестбери, під проводом Степана Марусевича. Промову по англійськи „Борець за волю і свободу" виголосив Михайло Кравчук (молодший). Танцювальна група школи церкви св. Володимира, під керівництвом п. М. Осиненка відтанцювала Катерину, Чумака, Гонивітер і Коломийку - Сіянку. Мих. Пищимуха віддеклямував „Мені однаково", а Хор церкти св. Тройці під орудою Юрія Ґураля відспівав Садок вишневий М. Гайворонського та Учітеся брати мої" Давидовського. Слідувала промова старости повіту Несо Євгена Г. Нікерсона. Він порівнював Шевченка з Лінкольном. Тарас Шевченко, як і Абрагам Лінкольн боролись за ті самі ідеали. Вони кликали тоді і кличуть нас тепер до боротьби за свободу, за рівність кожної людини та самовизначення і свободу народів. Шевченко кликав „Чужого научайтесь і свого не цурайтесь".

Ювілейну промову виголосив Сергій Пастухів. Темою його промови було питання служби батьківщині, служби громаді та виховання і освіти наших наймолодших. — Потім був спів хору церкви св. Володимира під диригентурою п. С. Марусевича. Відспівано Летить галка і Реве та стогне Гайворонського та Учітеся брати мої під дириг. С. Марусевича.

Пан П. Сагайдачний віддеклямував „Неофіти". Танцювальна група Пласту під керівництвом п. П. Петрини відтанцювала Козачок і Гопак, а маленький Б. Пекар відтанцював сольо „Запорожці". Співом „Заповіту" злученими хорами під диригентурою Юрія Ґураля закінчено це велике свято. Тостмайстром був Юрій Дронс.

Концерт зорганізовано Відділом місцевого Конґресового Комітету, силами власними в більшості молодими. Промови були короткі, але змістові. Танки виконано добре. Об'єднані хори в „Заповіті" виказали силу єдности.— Заля була виповнена на півстарими і дітворою. Присутні були отці о. Квартучі з церкви св. Володимира і о. Савка з православної церкви. Між ними сидів староста Нікерсон, якого обдаровано „писанкою".

Ст. Ковальчук

В РИМІ ВІДБУВАЮТЬСЯ ВИСТАВКИ ІВАНА КУРАХА

Відомий мистець Іван Курах, який нещодавно виставляв свої воєнні картини в Цюріху і в Міляні, добився чергового успіху в Римі. Його виставка відбулася від 10-го до 20го березня ц. р. у відомому Паляццо Барберіні, що не є легко доступним для кожного мистця. Дальше Курах улаштував чергову виставку від 12 до 19-го квітня у Національному Музеї Замку Ангела— Museo Nazional di Castel S. Angelo, Roma, з нагоди „тижня музеїв" за спонзорством італійського національного комітету Міжнародної Музейної Ради (International Council of Museums).

„В ЗУСТРІЧІ З УКРАЇНСЬКИМИ ПІОНЕРАМИ АЛБЕРТИ"

Під таким заголовком появився черговий випуск „Загальної Бібліотеки УКТ" у Вінніпеґу. Це нова праця д-ра М. Марунчака, що в окремих нарисах змальовує піонерські часи українських поселенців в Канаді. Повищі нариси базовані на документах і мемуарах самих піонерів. Поважну частину праці присвячено першому українському груповому поселенні в місцевості Една-Стар в Алберті, що його започаткували славні Небилівці з Калущини. Автор попав теж на сліди українських поселенців в Канаді серед менонітів, що прибули сюди в 1874 році. В публікації є змальовані такі визначні піонери, як перший український парляментарист в Канаді — М. Лучкович, дальше Петро Зварич, Тома Томашевський й другі. Окремий розділ присвячений Мондерові — першому Василіянському оседкові в Канаді та праці Отців Василіян в Бобровій низині. Вступ до праці написав д-р В. Ю Кисілевський.

З НАШИХ БУДНІВ

ХЛОПЦІ ДО РОБОТИ!

Гідно та достойно завершив Батько - Союз свої ювілейні святкування, розписавши конкурс на найкращий літературний твір з життя братів - українців в Америці і в Канаді. За такий твір призначається лише одну нагороду, але добру! Тисячка долярів — то вже є що в руку взяти, а для декого з друзів - літераторів, як, наприклад... не скажу хто, що витрачають на прожиток не більше як п'ять долярів тижнево, така нагорада, плюс скромненька пенсія, означало б матеріяльне забезпечення на п'ять років життя, а то й, у декого, до самої смерти.

От, жаль, що Союз-Батько не святкує щороку свого 70-річчя! — Тоді можна було б сподіватися кожного року такого файного конкурсу, що внесло б, безумовно, чимале пожвавлення в наше доволі кволе літературне життя в екзилі. Вправді, від кількох років призначається невеличкі літературні премії, уфундовані панною Марусею Бек, алеж ці нагороди перепадають виключно жіноцтву! Союз-Батько не пішов на таку дискримінацію, він не робить різниць між своїми дітьми, чи то статевих, релігійних, чи партійних. Найважливіше — сісти і написати добру повість чи якусь потрясаючу драму.

Правда, в умовинах конкурсу є маленька заковика: там, до речі, сказано, що в ньому можуть взяти участь всі, крім працівників Головної Канцелярії УНСоюзу та В-ва „Свобода". Тобто ми обидва з головним касиром УНС, п. Романом Слободяном, автоматично відпадаємо. Та з цього приводу ми не чуємо жалю до УНСоюзу, зокрема, якщо йде мова про мою гумористичну персону, то я навіть не відважився б ставати до цього змагу за пальму першенства! Така поважна нагорода, як тисяча долярів, підходить радше під формати поважних, мастистих авторів, таких, наприклад, як Улас Самчук чи Євген Маланюк. Хоч муляє мою душу тривожне передчуття, і те саме передбачає друг Микола Понеділок, що й цю, союзову нагороду... „бабки перехоплять з-під носа мужчинам!"

Але не треба наперед нічого ворожити, бо конкурси звичайно приносять різні несподіванки, — крім квасів і неприємностей для членів жюрі та для фундатора нагороди. Якщо б мені було вільно висловити своє побажання до друзів та подруг, які пробуватимуть своїх сил у конкурсі, то я вистосував би до них апель: „Давайте на конкурс сучасні, щоб не сказати — модерні п'єси і драми!" Хай собі не марикують актори, режисери, „Театри в П'ятницю", включно з паном редактором Кедрином, що в нас немає українського театрального репертуару і бідні артисти мусять грати як не „Багряні рожі", то „Мужчину з минулим". Хлопці, до роботи! Потисніться, друзі, та покажіть цим панам, що є ще порох у наших порохівницях! Присвятіть „не огризки душ", — як писав Микола Важан, — а всю повноцінність вашого таланту, душі і серця нашим першим поселенцям - піонерам або скитальському исходові!

Ех, якби хтось з нас утяв таку штуку, як американський режисер Ілля Казан, що в кіноепопеї „Америка, Америка" так яскраво показав своїх земляків -греків, якто вони на крилах рвалися до тієї обітованої землі, тікаючи з-під турецького ярма! А з-під яких ярем не тікали наші Івани без роду і без долі! В яких землях не шукали хліба, праці, притулку й промінчика свободи! Які драми-поезії можна було б списати про їхні мандри! Не вистачило б, мабуть, наших театрів по п'ятницях, суботах і неділях, не вистачило б всіх сцен в Америці і в Канаді, щоб ції драми показати!

Ікер

● **У Брюсселі уряд звільнив двох лікарів і одного лябораита, арештованих під закидом свідомого пошкодження рентґенівського апарату в державній амбуляторії під час 17-денного страйку бельгійських лікарів, що протестували проти несправедливого закону, який обнижував їх платні та підпорядковував лікарський стан державній адміністрації.**

ГУРТ ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
та
БАТЬКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
— скликає —

ГРОМАДСЬКУ НАРАДУ

В СПРАВАХ, ЩО В ОСТАННІХ ТИЖНЯХ ХВИЛЮЮТЬ НАШУ СУСПІЛЬНІСТЬ.

ДОПОВІДАЧІ:
1. Дир. Йосип ГІРНЯК
2. Проф. Григорій КОСТЮК
3. Проф. д-р Тарас ГУНЧАК
4. Представник Студентів

ПРОГРАМОЮ ПРОВОДИТИМУТЬ:
п. Ярослав ГАЙВАС і п. Остап ОЛЕСНИЦЬКИЙ

Нарада відбудеться

в неділю, 26-го квітня 1964 р.

в залі NAVAHO CLUB
239 — 40th Street — IRVINGTON, N. J.

Початок в год. 6:30 веч.

Нараду скликають:
проф. Августина ХОМОВА
мґр. Оксана СОГОР-ТАРНАВСЬКА
Ярослав ГАЙВАС
д-р Володимир ГОРДИНСЬКИЙ
ред. Ярослав ЗАРЕМБА
д-р Володимир КОМАРИНСЬКИЙ
мґр. Орест ЛИСИНЕЦЬКИЙ
д-р Ярослав МИНДЮК
полк. Іван НАГНИБІДА
мґр. Остап ОЛЕСНИЦЬКИЙ
інж. Кость ПРИХОДЬКО
мґр. Володимир СЕНЕЖАК
проф. Микола СТЕПАНЕНКО
Петро СТОКАЛЬСЬКИЙ
інж. Антін ФІЛІМОНЧУК
мґр. Богдан ШАРАНЕВИЧ

ВСТУП ЗА ЗАПРОШЕННЯМИ.

ПЛАСТ і ПЛАСТПРИЯТ в НЮ ЙОРКУ

запрошує Прихильників Пласту і Батьків Пластової Молоді на

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ получене з **ДНЕМ МАТЕРІ**

яке відбудеться

В НЕДІЛЮ, **10-го травня 1964 р.** о год. 3-ій по пол.

В АВДИТОРІЇ ШКОЛИ **Св. Юра в Ню Йорку** 215 Іст 6-та вулиця

КУЛЬТУРНО-РОЗВАГОВУ ЧАСТИНУ ВИКОНАЄ ПЛАСТОВА МОЛОДЬ.

По Свяченім ЗАБАВА

Білети в передпродажі в „Молодому Житті" та при касі.

ВІДДІЛ ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

влаштовує

в суботу, 25-го квітня 1964 р.

о год. 6-ій вечора

в залі „ТРИЗУБА" при Брод Стріт у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

ДИСКУСІЙНИЙ ФОРУМ

на тему

„ПОЛІТИКА МОСКВИ И УКРАЇНСЬКА САМООБОРОНА ТА ЕМІҐРАЦІЯ"

участь у форумі беруть: Богдан Кравців, Мирослав Прокоп, Наталка Скочиляс, Ростислав Хом'як і Богдан Чайківський.

Модератор Степан Процик.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 23-го квітня 1964 року
несподівано упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДУНЬО

бл. п. ТЕОДОР ЦВЯХ

проживши 54 роки,
замешкалий при 58 В. 58-ма вул. в Ню Йорку.
Покійний родився у Березовиці Малій, пов. Збараж.

Парастас буде відправлений в суботу, 25-го квітня 1964 року о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Петра Яреми при 129 E. 7th St. в Ню Йорку.

Похорони відбудуться в понеділок рано, 27-го квітня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Юрія, відтак на цвинтар.

Горем прибиті:
АНАСТАЗІЯ — дружина
ЛУКІЯННА ЦВЯХ — донька
ЗЕНОВІЯ і ТАРАС ЛОГУШ — донька і зять
ОРЕСТ, РОМАН і МАРТА — внуки

Замість квітів на могилу
бл. п. ВАСИЛЯ БАРАНА
складає 10.00 долярів
на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА
Д-р Ілярій ДОМБЧЕВСЬКИЙ з Родиною

Всім нашим Приятелям і Знайомим, які зложили нам слова співчуття з причини смерти

БЛ. П.

Романа ДЗЕРОВИЧА

пересилаємо цією дорогою
нашу щиру подяку.

Сестра ІРЕНА ДЗЕРОВИЧ-СТАНЕЦЬКА
Швагер Д-р ВОЛОДИМИР СТАНЕЦЬКИЙ

ЩЕ ТІЛЬКИ до суботи 25-го КВІТНЯ

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Зголошення святочних побажань, **РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ**, залежно від величини оголошення надсилати до:

"SVOBODA" — 83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Праця
• HELP WANTED MALE •

Мешкання

• РІЗНЕ •

Real Estate

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Джерело громадського оптимізму

Рівно місяць тому пластова громада та її віддані приятелі набули просторий дім для пластової молоді в Ню Йорку й околиці. Купували з порожніми кишенями, але з вірою в добре діло та в свою громаду. І цим разом виявилося, що громада піддержить кожний здоровий почин, зокрема як йде про виховання нового покоління. В історії нашого громадського життя ми не мали випадку, щоб наше громадянство не піддержало здорових акцій своєї молоді та в міру своїх сил і засобів, не допомогло б їй в її потребах.

В минулих двох тижнях були проголошені два перші списки пожертв на пластовий дім в Ню Йорку. Перший список обнімав 38 жертводавців — установ та громадян з сумою $4,620.OO. Другий список подавав тільки пожертви пластунів, чи радше пластових сеньйорів та старших пластунів, 31 яких склали $3,600.00. До цих, на дуже швидку руку зложених пожертв у сумі $8,220.00 прибув сьогодні третій список жертводавців на $4,350.00. Всі ці три початкові списки обнімають 67 жертводавців на дуже імпонуючу суму $12,570.00! Коли подумати, що цю суму склали жертводавці майже спонтанно й то в такому короткому часі, як чотири чи п'ять тижнів, можна з оправданням добачати в цій новій громадській акції глибоке джерело громадського оптимізму. Ця акція вимовно, бо числами особистих й то пожертв у розмірно високих сумах, виявляє, що наша громада ще зберегла давнє почуття солідарности зі своєю молоддю і готовість до пожертв у живих акціях на корисне діло.

ТРЕТІЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ:

Окружна Рада Відділів СУА, Ню Йорк	$100
Союз Українок Америки, Відділ ч. 1, Ню Йорк	100
д-р Василь і д-р Теодора Федорців	250
інж. Павло Біласюк	200
Едвард Камінський	200
інж. Богдан і Оксана Рак	200
д-р Ярослав Макарушка	150
Павло Андрусишин	100
інж. Юрій і Люба Артимишин	100
Іван Балицький	100
д-р Волтер Барон	100
Михайло Брожина	100
інж. Іван Вітоняк	100
Осип Гавриляк	100
Нікон Головінський	100
Михайло Гонко	100
Марія Даниш	100
Павло і Надія Демидович	100
Іван Денисик	100
Володимир Івануса	100
Василь Качуць	100
Роман і Бронислава Ковалів	100
Василь Колодій	100
Михайло Копинець	100
д-р Мирон і Ольга Кравчук	100
Осип Кузьмин	100
Теодор Лешко	100
Володимир Могун	100
Василь Натина	100
д-р Роман Осінчук	100
д-р Мирослав Прокоп	100
Теодозій Савків	100
Микола і Марія Савицькі	100
Михайло і Марія Савицькі	100
Михайло і Стефанія Салдан	100
д-р Іван Сєрант	100
Мирослав Сітницький	100
Григорій Сливка	100
Володимир Чарський	100
Василь Якимчук	100
Разом 40 жертводавців	$4,500
З двох попередніх списків 67 жертводавців	8,220
Усіх разом 107 жертводавців	$12,720

(В першому списку пожертв слід спростувати, що пожертву в сумі 100 дол. склали Григорій і Мирослава Данилишин — а не Ірена Данилишин, — а п. Марія Оприско склала не 20 дол., але 50 дол.).

„Зарево" зорганізувало відвідини могили Дж. Ф. Кеннеді

Понад сто українських студентів і громадян з різних місцевостей Сходу Америки віддали шану сл. п. Президентові ЗДА Дж. Ф. Кеннеді в неділю 23 лютого 1964 р., відвідавши організовано його могилу та відмовивши молитву за спокій його душі.

Члени обидвох клітин в Ню Йорку (студентської і академічної), як рівнож клітини „Зарева" з Філядельфії, Алентавну та окремі члени з Олбані, Честеру, Вашингтону при активній співучасті клітини „Зарева" в Балтіморі відбули в суботу 22 лютого Студійну Конференцію, присвячену двом важливим питанням — „Культурні процеси в Україні і ми" та „Зарево" і наша студентська дійсність". В неділю 23 лютого в обидвох українських церквах в Балтіморі, православній і католицькій, відбулись панахиди за сл. п. Дж. Ф. Кеннеді. В полудне валка авт, в якій були чисельно заступлені зокрема українські студенти, члени „Зарева" і Української Студентської Громади в Балтіморі та кільканадцять українських громадян, вирушили спільно до Вашинґтону. Прибувши на військове кладовище в Арлінґтоні, учасники поїздки побачили довгі черги американців, які в тиші, вузькими доріжками, помало посувались до могили Президента.

Українська група зібралась в окремому місці. Коли учасники походу, на чолі з одним американським офіцером підійшли до могили і оточили її з двох сторін, тоді під керівництвом другого старшини — підійшла п'ятичленна офіційна українська делеґація, до якої входили: о. парох П. Мельничук (з Балтімору), голова ЦП „Зарева" — Павло Дорожинський, голова Клітини „Зарева" в Балтіморі — Осип Зінкевич, представник Української Студентської Громади в Балтіморі — Андрій Чорнодольський і офіційний фотограф групи — Орися Андрейко з Ню Йорку. Підійшовши військовим маршом, делеґація зупинилася у стіп могили, де зложено прекрасний букет живих квітів, про які подбала балтіморська Українська Студентська Громада.

Серед присутніх були: голова Краєвого Проводу „Зарева" в ЗДА — М. Герець зі своєю дружиною, голова УСГ в Балтіморі — Орест Поліщук, голови клітини „Зарева" в Ню Йорку Л. Халупа і в Алентавні — В. Камінський, голова літературної комісії „Зарева" М. Царинник, станичний Пласту в Балтіморі — проф. П. Войтович з дружиною і інші.

Мовчки члени української групи, яка являється першою нашою організованою групою, яка відвідала могилу Президента ЗДА, змовили молитву за спокій душі Президента. Не один з присутніх згадав і тих великих мужів України, які впали на стійці від того самого ворога.

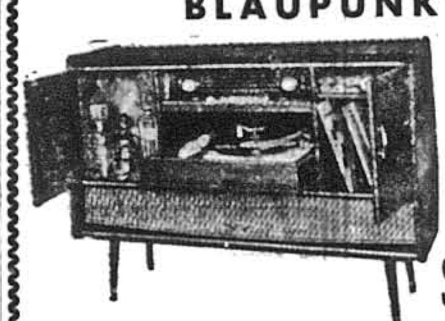
Короткі вісті

● **Московська „Правда"** повідомила про відновлення робіт біля збудування могутньої гідроелектрівні на Сибірі, недалеко Іркутська. Цю будову припинено минулого року, але тепер нібито економічна ситуація Совєтського Союзу дозволяє продовжувати її. Нова електрівня має продукувати, коли буде цілком готова, 3,600,000 кіловатів світляної енергії. Найближче містечко біля тієї електрівні є Братськ і так вона буде названа.

● **У столиці Південного В'єтнаму** Сайґоні засуджено на смерть молодшого брата колишнього диктаторського президента Нго Дінг Дієма, Нго Дінг Кана, колишнього губернатора центральної частини краю, за вбивства, здирства і зловживання владою. Нго Дінг Дієм і ще один його брат Нго Дінг Нгу, згинули під час революції проти нього в листопаді минулого року. Четвертого брата, Нго Дінг Хої, вбили були комуністи, а п'ятий брат, архиєпископ Нго Дінг Тук, перебуває у Римі. Засуджений на смерть колишній губернатор, важко хворий на серце і цукрівку, прийняв засуд байдуже.

• SERVICE •

• FUNERAL DIRECTORS •